

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2022

Az óravázlatot készítő pedagógus:	Torma Tiborné
Az óravázlat címe:	Piacon vagy szupermarketben?
Az óravázlat összefoglalója:	A piaci és/vagy szupermarketben tett látogatások célja a tudatos vásárlói szokások kialakítása, a fogyasztói kultúra fejlesztése, és elgondolkodtatni a gyerekeket, hogy ők is képesek sok mindenben változtatni egyszerűen azzal, hogy a vásárlásaik során döntéseket hoznak. Forrás: http://ofi.hu/piacon-vagy-szupermarketben
Ajánlott korosztály:	1-4. évfolyam
Időigény:	1-2 nap

PIACON VAGY SZUPERMARKETBEN?

Tevékenység	Időtartam	Munkaformák, módszerek	Eszközök, melléletek
I. A feldolgozás előkészítése: Séta a piacon és egy szupermarketben			
I/A Piaci séta A tanulók egy szempontsört kapnak, melynek segítségével megfigyeléseket végeznek a piacon.	60 perc	Csoportonként írásbeli beszámoló készítése, majd szóbeli beszámoló	1. sz. melléklet: Megfigyelési szempontok a piaci sétához 2. sz. melléklet: Megfigyelési szempontok a bolti látogatáshoz 3. sz. melléklet: Igen-nem játék
I/B Bolti séta A tanulók egy szempontsört kapnak, melynek segítségével megfigyeléseket végeznek a boltban.			
I/C Igen-nem játék A tanulók kitöltik a melléklet kérdéssort, melyet összesítünk, és a feldolgozás alkalmával meg is beszélünk.			
II. A feldolgozás előkészítése Ráhangolódás			
II/A Az <i>Én elmentem a vásárba</i> című dal videójának megtekintése után a tanulók készítsenek bábokat /meglévő bábokkal is lehet/, majd játsszák el a történetet. / Bábkészítés esetén az erre a feladatra szánt idő növekszik./ Változatok: 1. Szólánc: A tanár mond egy élelmiszert, a tanulónak az utolsó betűvel kell egy újabb élelmiszert mondani. 2. Jut eszembe... című játék <i>„Nekem a vásárlásról... jut eszembe”</i> Nekünk is van egy fémpénzünk. Akinek a kezébe adom, elmondja, hogy neki mi jut eszébe a vásárlásról.	10 perc	Frontális Csoportmunka	Bábok Számítógép <i>Én elmentem a vásárba</i> című videó https://www.youtube.com/watch?v=0OarsX2IRnE fémpénz

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2022

3.Beszélgetés a vásárlási szokásokról: Miért vásárolunk? Mi szükséges a vásárláshoz? Mikor szoktatok, hol szoktatok vásárolni?			
III. A téma feldolgozása			
III/A Vásárlási tapasztalatok megbeszélése			
Mi történt a piacon, és a supermarketben? Vélemények meghallgatása, a piaci és bolti vásárlás összevetése.	10 perc	Frontális	
III/B Csoportalakítás			
Keresd a párod! Párokat alkotunk szókartyákkal. Mindenki húz egy kártyát. Az összeillők alkotnak egy párt.	5 perc	Kooperatív tanulás	4. számú melléklet: szókartyák
III/C A téma feldolgozása, csoportmunka			
A tudatos vásárló 12 pontjának tanulmányozása Minden pár megkapja a 12 pontot. Majd kapnak egy-egy számot 1 és 12 között. Felolvassák a rájuk jutó pontot, és 3 érvel alátámasztva kiemelik fontosságukat. Film megtekintése a tudatos vásárlásról. A tanulók mondják el véleményüket a látottakról. Szituációs játék: A tanulók válasszanak! Adják el az árujukat! A csoportok egyik fele az eladó, a többiek a vásárlók. Döntsék el, hogy melyik árut vásárolják meg szívesen! Írják fel egy lapra az áru nevét, majd írjanak hozzá egy érvel, hogy miért ezt választották! Beszélgetés: Az érvek meghallgatása, tanulói vélemények	30 perc	Páros munka Frontális Csoportmunka	5. számú melléklet: A tudatos vásárló 12 pontja A tudatos vásárlói szokások című film: https://www.youtube.com/watch?v=ZPhMfMKTQ2M 6. számú melléklet: Szituációs kártyák
III/D Az új tartalom feldolgozása: Az élelmiszerek útja			
1. Hangulatteremtés: Weöres Sándor: Vásár című versének meghallgatása 2.Csoportalakítás Az előző órán kialakult párok alkossanak 4-es csoportokat aszerint, hogy mely élelmiszerek tartozhatnak össze! /zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek, péksütemények/ 3.Minden csoport kap egy listát zöldségekről, gyümölcsökről, illetve azok származási helyéről.	40 perc	Kooperatív tanulás Frontális Csoportmunka	7. sz. melléklet Weöres Sándor: Vásár című verse 8. számú melléklet Világtérkép Élelmiszerekről ábrázolt képek 9. sz. melléklet

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2022

Feladatok: Távolság szerint állítsák sorba a felsorolt árukat! Válaszoljanak a melléklet feladatlap kérdéseire! Keressenek meg a térképen néhány országot! 4. Játék Marcsiék és Julcsiék vásárolnak. Marcsiék inkább szupermarketbe járnak, Julcsiék a piacra. Ki, melyik árut vásárolhatta? Minden csoport kap két szemetes kosarat. Az egyikre vidám, a másikra szomorú arcot rajzoljunk. Feladat: A gyerekek képek alapján válogassák szét az élelmiszereket aszerint, hogy melyikből termelődik több hulladék! Melyik család, melyik árut vásárolhatta? Melyik család a tudatos vásárló? 5. Verseny: A csoportok állítsanak össze egy olyan ebédet, melyhez a legtöbb hozzávalót a piacon meg lehet vásárolni! Minden csoport maga találja ki a menüt! Az a csapat győz, amelyik a legtöbb hozzávalót veszi meg a piacon. 6. Puzzle-játék: A magyar áruk emblémáját feldaraboljuk. Minden csoport kap egy-egy darabot belőle, amit kirakunk a táblán! Felismerik-e az emblémát? Mit sugall nekik ez a kép? Hol találkoztak már vele?			
IV. Értékelés			
Piacon vagy szupermarketben? Két képet helyezünk el a terem két sarkában. Meggérjük a gyerekeket, hogy álljanak oda ahhoz a képhez, amelyiket a mai foglalkozás után szívesen választanának! Indokolják a választásukat!	5 perc	Frontális	Egy fotó egy piacról, egy fotó egy szupermarketről

Források: <http://www.tve.hu> <https://elelmiszertanc.kormany.hu> Neumayer Éva - Zentai Kinga: Fogyasztó Kúra – Környezeti nevelési modulgyűjtemény a fenntartható fogyasztásról, Magosfa Alapítvány, Vác, 2009.

Kiegészítő tevékenységek

Tanítványaival vegyen részt a **Kert-kóstolgtató** és a **Fenntartható szakácskönyv** elkészítését célzó pályázatokon. Részletek a www.fenntarthatosagi.temahet.hu/programok weboldalon találhatóak.

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2022

1. számú melléklet

Megfigyelési szempontok a piaci sétához

1. Milyen élelmiszereket árulnak a piacon?

2. Hol gyártották őket?

3. Milyen távolságból érkeznek a piacra?

4. Jegyezd fel az 1. feladatban felsorolt élelmiszerek árait!

5. Mibe csomagolják?

6. Hol tárolják?

7. Érdeklődj néhány vevőtől!

- Miért jár a piacra?

- Milyen gyakran jár oda?

8. Érdeklődj néhány eladótól!

- Rendszeresen jár-e ide árulni?

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2022

- Őstermelő-e?

- Hogy dönti el, mennyiért adja az áruját?

- Mennyi haszna van?

9. Össze tudsz-e állítani egy ebédet a piacon látott árukból? Ha igen, mit? Írd le! Mennyibe került?
Készítsetek fényképet!

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2022

2. számú melléklet

Megfigyelési szempontok a bolti látogatáshoz

1. Milyen élelmiszereket árulnak?

2. Hol gyártották őket? Nézz meg néhány terméket! (pl. gyümölcsöket, húsokat, konzerveket)

3. Milyen távolságból érkeznek a boltba?

4. Jegyezd fel az 1. feladatban felsorolt élelmiszerek árait!

5. Mibe csomagolják?

6. Hol tárolják?

7. Érdeklődj néhány vevőtől!

- Miért jár a szupermarketbe?

- Milyen gyakran jár oda?

- Szeret-e itt vásárolni?

- Szokott-e piacra járni?

8. Állíts össze egy ebédet az itt látott árukból! Jegyezd le, hogy mennyibe kerül!

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2022

3. számú melléklet

Igen-nem játék

Húzd alá azt a választ, amelyik rád jellemző!

1. Jártál már piacon?	igen – nem
2. Szoktatok biotermékeket fogyasztani?	igen – nem
3. Hetente egyszer vásároltok bevásárlóközpontban?	igen – nem
4. Ismersz-e termelőt, aki maga természet zöldséget vagy gyümölcsöt?	igen – nem
5. Van kertetek?	igen – nem
6. Van kis élelmiszerbolt a közeletekben?	igen – nem
7. Szoktál bevásárolni a család számára?	igen – nem
8. Megnézitek, hogy a vásárolt termék honnan származik?	igen - nem
9. Fontos számotokra, honnan érkezik a megvásárolt áru?	igen - nem

4. számú melléklet

Szókártyák

alma	körte
sárgarépa	fehérrépa
tej	túró
paradicsom	paprika
kakas	tyúk
kenyér	zsemle
hurka	kolbász
sajt	sajtkrém
szőlő	barack
rétes	fánk
tejföl	kefír

5. számú melléklet

A tudatos vásárló 12 pontja

1. A pénzeddel szavazol

A vásárlás a te döntésed. Eldöntheted, mit támogatsz, és mit nem. Nem kell támogatnod a környezetszennyezést, a vegyszerezést, a gyermek-munkát, a buta, káros és felesleges dolgok tömeges gyártását.

2. A szemét a legdrágább

A szemét értelmetlen pénzkidobás neked és terhelés a környezetnek: mindig gondold végig, mennyit dobsz majd ki abból, amit megveszel!

3. Cetli

Vásárlás előtt írd össze, mire van szükséged. A nagy üzletek profi mód-szerekkel csábítanak felesleges pénzköltésre. Ne hagyatkozz a „polc-trükkökre”!

4. Helyben

A nagy bevásárlóközpontok helyett vásárolj piacon, vagy helyi boltban. Kutasd fel a jó helyeket!

5. Mennyi műanyagot viszel haza?

Vigyél magaddal táskát, szatyrot, ne fogadj el zacskót mindenhol! Válaszd az egyszerűen csomagolt árukat! Keresd a visszaváltható, illetve újrahasznosított csomagolást!

6. Keresd az eredetit!

Ne dőlj be a szép külsőnek és a vicces dumának: kerüld a nem természetes alapanyagból, vegyszerek segítségével, gyárilag előállított ételeket!

7. Olvasd el a címkéket!

Az élelmiszerek és kozmetikumok rengeteg káros (és felesleges) anyagot tartalmazhatnak. Ne kezeld magad vegyszerrel, se kívülről, se belülről, ha vegyszer nélkül is kaphatsz!

8. Erőszakmentes szépség

Válassz olyan kozmetikumokat, amelyeket állatkínzás nélkül tesztelnek, illetve nem tartalmaznak állati eredetű anyagokat!

9. Tartós használat

Kerüld az eldobható dolgokat, ezek tömeges előállítása és kidobása energiapazarlással és környezetszennyezéssel jár!

10. Frisset!

Friss, hazai idényzöldséget és gyümölcsöt vegyél az üvegházi, több tízezer kilométert utaztatott, mesterségesen érlelt, agyoncsomagolt és tartósított áruk helyett!

11. Helyi termékeket vegyél!

Keresd a lakóhelyed közelében készülő dolgokat! Így a helyi környezetet támogatod, valamint kevésbé járulsz hozzá a szállítással járó környezet-terheléshez.

12. Nem mindegy!

Ha nincs is tökéletes termék, keresheted mindig a jobbat. Legyél tudatos: járj utána, hogy ki állítja elő, mit tartalmaz, mibe csomagolják, hová kerül!

6. számú melléklet

Szituációs kártyák

1. A helyi szupermarketbe fagyasztott tonhal érkezett Japánból.
2. A helyi halászok friss pontyot kínálnak a piacon.
3. Costa Rica-ról megérkezett a banán-szállítmány.
4. Békés megyéből friss görögdinnye érkezett.
5. Hollandiából füstölt sajt érkezett.
6. Imre bácsi/ algyői őstermelő/ friss kecskesajtot kínál a piacon.

7. számú melléklet

Weöres Sándor: Vásár

I.

Olcsó az alma,
Itt van halomba,
Aki veszi, meg is eszi,
Olcsó az alma!

II.

Kis trombitát vegyenek,
Pirosat, fehéret,
Lilát, sárgát, kéket!
Mézesbábot vegyenek,
Tükrös-szívet, szépet!

III.

Fut a kutya-szán, kutya-szán,
Szalad igazán, igazán,
Köszörüs vagyok én,
Kutya-szánon futok én.

IV.

Van-e csizma eladó,
Hóba-sárba mindig jó?
Van kis csizma eladó, szép varrás a szárán,
Hogyha ilyet hordanék, bizony sose bánám.

Van-e ködmön eladó,

Szélbe-fagyba mindig jó?

Van kis ködmön eladó, szép hímzés a vállán,
Hogyha ilyet hordanék, bizony sose bánám.

V.

Érkezik a vándorcirkusz,
Hoznak elefántot,
Tarka bohóc vezeti,
Füsti Pisti követi,
Ilyet sose látott.

VI.

Sátor alól kikiáltó szétnéz:
"Itt látható a nagyhírű bűvész!
A lábával karikázik,
A kezével citerázik,
Az orrával orgonázik,
A fülével figurázik,
A szemével gurgulázik,
A szájával vacsorázik!"

VII.

Jó márc a cseberben,
Csuprom telemertem.
Tele van a csuprom,
Idd már, ki ne fusson.

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2022

8. számú melléklet

Zöldségek és gyümölcsök származási hely szerint

Zöldség/gyümölcs	Származási hely	Távolság /km/
banán	Costa Rica	10150
padlizsán	Hollandia	1400
citrom	Törökország	1350
paradicsom	Spanyolország	2550
alma	Lengyelország	500
fokhagyma	Kína	7350
körte	Olaszország	1250
szőlő	Dél-Afrika	8300
paprika	Marokkó	2700
karfiol	Olaszország	1250

Melyik három élelmiszer kapná a csoportban „a szállítás szempontjából leginkább szennyező” címet?

1. _____
2. _____
3. _____

Melyik három élelmiszer kapná a csoportban „a szállítás szempontjából legkevésbé szennyező” címet?

1. _____
2. _____
3. _____

Honnan lehet a táblázatban szereplő élelmiszereket a környékről beszerezni?

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2022

9. számú melléklet

